

Materskiy Sadai' gromad
Lowoidka ryndauska, kaniorka

wsi Zawadzka rymanowska i Kamionka.

I. Ludność

1. Gromada Zawadzka rym. należy do Gminy Jasłiska pow. Sanok, województwa Lwowskiego. Parafia gr. katol. jest w miejscu. Stacja kolejowa w Twonicy, odległa o 2-3 km. od wsi.
2. Wios' położona w dolinie rzeki Trzianki i Bolekani-
ca, prawego dopływu rzeki Jasiołki.
3. Droga jak również wios' ciągnie się w kierunku ze wschodu
na zachód. Dłaty showają się prawie całowicie w do-
linie rzeki. Obok chat spotyka się dwie reszto ogró-
dek kwiatowy i owocowy. Wygony ze wsi na pola są gis-
boko weźmiste i coraz więcej pogisbiane zwiastem
w czasie deszczów.
5. Przez wios' prowadzi droga powiatowa dosyć dobrze
utrzymana do połowy wsi z rowanmi, gorsza jest droga w
górnym końcu wsi.
6. Droga utrzymuje Gromada i sętruje coroku systemem
szaroborzym.
7. Z drzew owocowych przeważają jabłonie i grusze,
przeważnie jęzere młode, pamięzi sady rzęsto zaka-
-daci - dopiero od kilku lat. Z innych drzew spoty-
-ka się dosyć dużo jasionów, jęzory, lipy, klony,
topole i wieraby.
8. Na zachód popod samą wios' płynie górńska, rzęca
rzęca Jasiołka.
9. Studnie są gęsbokie zwykłe na 5-6 męstro's, obmurwa-
-ne kamieniem, ze xurawiem i dosyć rzęsto utrzy-
-mane, netomiast rzędko przykryte.
- 10, 11, 12. Liczba mieszkęnców ze wsi wynosi 1106 dusz,
rodzin 195, zagród 186.
13. Ludności jest narodowości ruskiej oprócz jednej

rodziny żydowskiej złożonej z 4 członków.

14. Wyznanie ludności grecko-katolickie

II. Ludność - Zagroda

1. Mężczyźni są przeważnie wzrostu średniego, dążyć silnie zbudowani, włosy blond, oczy nie. Kobiety również wzrostu średniego, twarzy okrągłej, włosy blond, cera opalona
2. Ubranie mężczyzn przeważnie mieszane, tu i ówdzie spotyka się jeszcze hunie i białe płócienne spodnie własnego wyrobu, powszechnie noszone aż do czasu światowej wojny. Ubranie kobiet jest więcej swojskie, temkowskie. Spodnice w drobne kwiatki, zbierane z fałdy, tak zwane kabaty. Koszule krótkie, zwane oplichata, gorsety i wyszywane na rąka białe chustki na głowę, kapki noszą, perec.
3. Analfabetów jest jeszcze około 12%
4. Zagroda składa się przeważnie z jednego dużego budynku, w którym jest mieszkanie z izbami, sieni, stajnią, boisko i wozownia. Głównie spotyka się osobno spichlerz i drewnicę. Przy płocie parkan, ogródek kwiatowy i sad.
5. Dłoty budowane ze szałwi, dach przeważnie nomiany, obecnie spotyka się więcej dachy kryte blachą i dachówka.
6. Ściany zewnątrz malowane na brązowo, zalepy na biało, wewnątrz białone wapnem.
7. Okna przeważnie dwa, wielkości 80/100 cm.
8. W płacie znajduje się duży stół z twardego drewna, sieki, około siana grube ławy, stolec, szafka na miski i garnuszki, skrzynia na ubranie kobiece tak zwana "tada"

9. Z gospodarskich narzędzi jest pług, brona, wóz, sanie, sieczkarnia, młynek, młocarnia

10. Zagrody są, oparłami one zwykle sztachetami okrążeni, albo płotem z tak zw. "dranek". W sadzie są, jabłonie, grusze i sliwy.

11. Odbijwanie miejscowej ludności bardzo słabe. Na rano ziemniaki duszone z mlekiem, kapusta lub zurem tak zw. "kiesiŕyca" z owsa, na południe przeto to samo, brasem jakic kasze, na kolacje znnowo ziemniaki z mlekiem, zupa ziemniaczana lub mamaŕyga. Chleb ejtini razowy z maki mielonej na ziarnach. Ranne jedzenie nazywa się obiad, południowe - połudenok, a wieczorne wieczerze "weczer". Przyrządzenie potraw najprostsze bez przypraw. W czasie świąt Bożego Narodzenia podaje się na Wilje 12 potraw, maszczonych olejem. W świątka Wielkanocne piecze się duży chleb pszenny z ciarnuszką zwaną "paszkę", nadto musi być słonina, kiełbasa, ser i masło. W czasie wesela zastępuje najważniejszą duży chleb pszenny zwaną "korowaj", który pieką swatek i inny chleb większy zwaną "balac", który piecze mioda i rozdaje po kawatek rodzinie. W czasie pogrzebu pieką maie kucyki "proskurki", które daje się rodzinie, a ta odmawia pacienc za dusze zmarłego.

III. Gospodarka.

1. Gleba przeważnie gliniasta i piaszczysta, mało-urodzajna.

2. Stawoci się nawozem stajennym, lecz kupują i nawozy sztuczne przeważnie superfosfat. Nawozami zielonych mało się używa, chyba lubin.

3. Sieje się najwięcej owsa, jęczmień, żyto ozime i jare, mniej pszenicę. Nadto sieją len i konopie.

W zbożu sieją pszenonę, koniczynę. Z okopanych sadzą ziemniaki, buraki pastewne, kapuste, Troks marchwi, pietruszki, cebuli i czosnku.

- 4. W uprawie roli praktykuje się trójpolowkę.
- 5. Lada dopiero zakłada się i za kilka do kilkanaście lat będzie sadownictwo rozwinęte, Warzyw uprawia się mało.
- 6. Obszar lasów gromadzkich 49 ha, gruntów 1633 ha.
- 7. Przebiegła posiadłość chłopca wynosi 15 morgów
- 8. Grunta są, przetami i szachownicą
- 9. W średnio-zamożnej rodzinie są, dwie krowy, 1 kon' dwoje cielat i prosię
- 10. Kobiety zimową porą sprzedają len i konopie, a prasce dają do tkacza, który wyrabia płótno. Mężczyźni robią gonty, samie i rzeźby niebędące przy gospodarstwie. Młodzi robią opaski do kopania kartofli.
- 11. Ludność kupuje ubranie, narzędzia rolnicze i żywności przy lichej gospodarce.

IV. Życie społeczne.

- 1.2. W tutejszej Gromadzie żadnych organizacji gospodarczych niema
- 3. Istnieje Czytelnia im. M. Kaczkowskiego i Czytelnia Proświty.
- 4. Czytelnia im. M. Kaczkowskiego liczy 130 członków przeważnie młodzieńców obu płci. Czyt. Proświty ma 36 członków. Członkowie czyt. M. Kaczkowskiego korzystają z czasopism tygodników przychodzących do Czytelni jak "Zemla i Wola", "Lemko", Czasopism gospodarskich jak "Plon" "Potas" i czasopism polskich prenumerowanych przez kierownika szkoły, Naczelto

próchności słuchają z zainteresowaniem radją.

V.

Ludność miejscowa jest narodowości ruskiej tak zwana ludność temkowska od wyrazu "tem" anarzącego tylko. W stosunku do państwa polskiego jest nawstroś lojalna. Wszelkie zarządzenia władzy wykonuje ochoczo, z ludnością narodowości polskiej żyje od wieków w zgodzie i przyjaźni, bierze żywy udział w uroczystościach państwowych. Nie widac wśród ludności miejscowej wybitniejszych osobników, nadających się na przewodników pracy oświatowo społecznej. Prace te prowadzi nauczycielstwo.

Kamionka.

I.

1. Jak w Sawadce rym, stacja kolejowa Rymanów odległa o 20 km.
2. Wieś leży na stokach gór i w dolinie górskiego potoku.
3. Droga i wieś ciągnie się w kierunku na południowy wschód.
4. Wieś leży po obu stronach drogi. Chaty podobne do chat Sawadki, mniej czyste, mało drzew owocowych, ogródków. Po polach zdale od wsi widac pobudowane stajnie dla bydła i owiec które nie zonią do domu. Spotyka się więcej chat kurzych.
5. Droga we wsi etc utrzymana, mało rowów, zle scutrowana.

- 6. Drogi utrzymuje gromada, z powodu braku sutru nawozione kamieniami dżemami.
- 7. Z drzew są te same jak w Ławadce.
- 8. W pobliżu niema żadnych wód
- 9. Jak w Ławadce rym.
- 10-11-12. Ludności 386, rodzin 52, zagród 60.

13-14. Aarodowości wyjącznie ruska, wyznanie gr. kat.
II. Ludność - Zagrody.

- 1-2. Jak w Ławadce rym.
- 3. Aumiejających cyntai i jidai 25%
- 4. Jak w Ławadce rym. Pioty w gorszym stanie niż w Ławadce rym mniej ładnie wykonane.
- 5. Jak w Ławadce. Dachy przeważnie ze słomy.
- 6-7-8-9. Jak w Ławadce.
- 10. Oparkamienie w gorszym stanie, drzew owocowych mało.
- 11. Jak w Ławadce.

III. Gospodarka.

- 1. Gleba podobna do Ławadkiej, mniej urodzajna.
- 2-3-4. Jak w Ławadce
- 5. Ładois mało, warzywa jak w Ławadce
- 6. Obszar gruntów wiejskich wynosi 440 1/2 ha.
- 7. Pol uprawnych 200 ha, lasów 38 ha, pastwisk 29 ha, Łak 15ha nieurzytków 118 ha.
- 8. Przeważająca poriadność chłopa wynosi 17ha.
- 9. Grunte przelami i szachownicę,
- 10. Jak w Ławadce
- 11. Jak w Ławadce
- 12. Plan inventara jak w Ławadce.

IV. Życie społeczne

Niema żadnych organizacji gospodarskich ani kulturalno oświatowych.

V.

Pod względem przekonań politycznych nie ma

7
jest lojalna w stosunku do Państwa Polskiego
jak w Zawadce rym.

VI

Pracowników kulturalno oświatowych poza na-
uczycielem niema.

Francyska Tymoteusz.

Čiag dalsy kvestionariusa

« s prani badani srodovika.

Lavarka.

1). V tutijoj mjestovni do razytka razryčly moina jedyné cerkev i plebanis obr. gr. kat., orar 2 msto kapličky kuto « kamini.

Cerkev i plebanis stvorené pred 100. lety (v 1830r.) Stvorené budove sa z dreva - zdaje sa jedyné - mlaď dvi na nich raz orar. V jakich okolnostach postavily - bud ne bylo mi sa doviedať.

V tej mjestovni sme kapličky: jedna pry dvoch, druga koto cerkev sa stavie staro, od cerkvi - vykute z tvrdym kamienom na polecni orovného stavičela ruského. Dvi obí kapličky sa jivore « dobrym stavie - mlaď « bardo tvrdym kamienom kuto, drcia to nie gramit.

2). V Lavarke sa polovady rudy zlateny - vedug neovnes, co vysokoprocentny, jedynak polovady jej sa smikame i dlate go nie eksploatuju.

3). V tutijoj mjestovni od 3. ch lat nitnejé Pryporobenie Polne (P. R.) dvi zymtie i od listopada 1938 roku jet kufie obrat. Ta ostatnia vyaviraja jet detyrna i vovija sa dobre.

4). 5). Dvum ludom, amí Prsimy, jakotej spoidnili; besopat tu nie ma.

6). Z piem gospodarskich vytaje tu gdrimigadnie, Flou, gachy (v ostatnili tygodniah orovnera) ukrajincki, V hrisy ym roku « v obrovie rovgamirovano konkure dobrego vytauti.

7). Kau drogi v tutijoj mjestovni jet dobro, jedynak to nie jet orar. Je najblizivago miesta postavorego (drcia)

jeit 21 km. Možno dytchať furmanok, lub
a Horavij dapsiro koleje, lub autobusom.

Boata jeit a Ropience, jakotez kosivót a odlegtosis
6 km.

8). Z porodu odlegtosis znacnyj od stacyi kolejoj (14 km)
miejscowosi' ta me nadaje is na miejsce turystywno-
mypoynkone. Jednak inyele trudnosii me ma.
Ludnos' chetnie utalaly letnikam se szglodow mate-
rialnych - mieliby na miejscu abyt na produkty
retuine restaurera nabiat. Lasy mi abyt duri sz.
Rzeki niekoryj me ma, leor potok fylka.

Bozukaime Samistawa
nawer.

Lanadka, dn. 18. II. 1939.

11

Liść dalszy kwestionariusza
w sprawie badania środowiska

Nazwa miejscowości Zawadka Rymanowska

Do p. 1.

W miejscowości Zawadka Rymanowska nie ma żadnych zabytków sztuki malarskiej ani architektury, jak również zasługujących na uwagę kościołów, cerkwi, ruin, ani zabytkowych budynków mieszkalnych.

Do p. 2.

Żadnych bogactw naturalnych wymieniona miejscowość nie posiada.

Do p. 3.

Istnieje ruska czytelnia im. M. Kaczkowskiego i czytelnia ukraińska "Proświty". Czytelnia M. Kaczkowskiego liczy członków 142, Proświta 35. Działalność obydwu organizacji słaba.

Do p. 4.

Jedna czytelnia ruska M. Kaczkowskiego i jedna ukraińska Proświty. Czytelnia M. Kaczkowskiego posiada własny dom, w którym odbywają się od czasu do czasu przedstawienia, zabawy, zebrań członków i t. p. O działalności czytelnicy Proświty nie ma żadnych wiadomości.

Do p. 5.

Jest jedna spółdzielnia ruska "Złoda", która prowadzi sklep towarów mieszanych, jak również prowadzi akcję oświatową wśród członków z zakresu rolnictwa.

Do p. 6.

Czytelnictwo naogół słabe, nie można wzbudzić większego zainteresowania książką przy tej gazecie. Z pism gospodarczych czytają "Plon", jak również

sprawy gospodarcze pomieszczone stale w gazecie "Zemla i Wola", nadto w kalendarzu wydania M. Kaczkowskiego i kalendarzu Lemka. Prenumerują gazety Zemla i Wola, Karpatkij Dzwon, Ruska Nywa i Lemko. Gazety ukraińskie Narodnia Sprawa i Nasz Lemko. Dyktelma im. M. Kaczkowskiego posiada bibliotekę w swoim domu liczącą około 300 książek różnej treści, w tym dużo treści gospodarczej.

Do p. 7.

Droga w Zawadce rym. powiatowa, licha. Do miasta powiatowego około 50 km. Najbliższe miasteczko Dukla, do którego by się dostać, trzeba przejechać przez rzekę Janiołkę, która często wzbiera i mierzach pokilkutygodni nie można się ze wsi nigdzie dostać. Z Dukli kursują autobusy do stacji Iwonice. Najbliższy kościół w Dukli oddalony o 8 km i kościółek na parafii Sw. Jana w Trzcianie 4 km.

Do p. 8.

Wios Zawadka rym. nie posiada żadnych widoków norwoju tak pod względem turystycznym jakoteż pod względem udrojowiskowym wypróbowanym. Jest tu chyba jedna góra Siergowa w stronie północnej od wsi, oddalona około 2 1/2 km, wysoka na 718 m, z której roztacza się dość szeroki widok na miasteczko Dukla i miasto powiatowe Krosno.

Zawadka r. 19 v. 1939.

Prorajta Tymoteusz
p.o. kier. rzk.